

Др Љиљана Чекић

ОВДЈЕ И САДА (НІС ЕТ NUNC)

Извјештај селектора 19. Театар феста „Петар Кочић“

У Бањој Луци, 21. марта 2016. год.

Театар фест *Петар Кочић 2016* одржаће се од 17. до 24. маја у Бањој Луци. У оквиру такмичарског дијела биће одиграно шест представа на великој сцени Народног позоришта Републике Српске.

Селекција представа омеђена је различитим условностима о којима сваки селектор мора да води рачуна. То није просто проналажење позоришних представа које годе оку особе која је добила задужење да их изабере. *Театар фест* је, прије свега, она

врста фестивала која има обавезу да својим гледаоцима представи најбоља позоришна остварења из окружења, познајући и водећи притом рачуна о укусу локалне публике.

Постоји извјестан број представа, попут *Марије Стјуарт* Народног позоришта у Београду, које због сценских ограничења бањолучке позорнице никада неће доћи у град на Врбасу, као што постоји један број представа чији трошковник вишеструко превазилази финансијске

могућности најзначајнијег позоришног фестивала у Републици Српској.

Селекција *Театар фест* обухвата избор представа насталих према текстовима домаћих драмских писаца, иако, према пропозицијама фестивала, то правило није било лимитирајуће. Претходно поменута Шилерова драма одиграна у београдском Народном позоришту сигурно би се нашла у селекцији када би у Бањој Луци постојао простор у коме би она могла бити одиграна.

Неповољна финансијска ситуација у цијелом региону утицала је на редукцију броја премијерно одиграних представа, па самим тим и броја оних које би могле бити уврштене у селекцију. Поједина позоришта из сасвим личних (ма шта то значило) разлога (неинвентивност, неинформисаност, па чак и немарност) нису пријавила или су значајно каснила са пријавом својих представа за учешће на *Театар фесту*.

Увидом у текућу позоришну продукцију јасно се уочава неколико доминантних естетика које

његују репертоарска позоришта. Најзначајнија или најбучнија свакако је она која себе назива друштвено ангажованом, а заправо представља облик политичког обрачуна са неистомишљеницима.

У истом регистру егзистира и т з в . н е к р о ф и л н а ратноразбуђујућа тематика, која већ више од двије деценије галами како је био рат и како то нико никада не би смио да заборави. Мислим да би наша публика била срећнија када бисмо јој пружили бар једнократну прилику да заборави, али чини се да нећемо скоро дочекати вријеме када ћемо се бавити животом. Можда је ипак овим просторима фокусирање насмрти иманентно?

Репертоарска позоришта имају обавезу да играју одређени број класичних драмских дјела, како домаће тако и стране баштине. Међутим, нико није рекао да играјући текстове чији је квалитет потврдило вријеме, односно текстове који су опстојавали на нашим и свјетским сценама деценијама, па и вијековима, да редитељски и глумачки рукопи-

си морају преузимати естетику стару деценијама или стољећима.

Већина позоришта у окружењу болује од ресавско-преписивачког репертоарског манира. Неријетко се догађа да се једна управа досјети или пронађе неку занимљиву драму, да би у наредних неколико сезона тај текст постао инспиративан бројним управама и редитељима. Тако започиње бјесомучно цијеђење и рециклирање пронађеног текста, без много иновативности и креативности.

Узнемирујућа је спознаја да на нашим сценама домаћа савремена комедија готово не постоји. Ако се на репертоар поставља овај жанр, узимају се провјерени текстови живих и мртвих драмских класика. Тако су на нашим просторима најчешће комедије оне рађене по текстовима Нушића, Стерије, Душана Ковачевића и Александра Поповића. Други комедиографи представљају сценски инцидент.

Ипак, није све тако безнадежно као што би се могло закључити из претходног текста. Постоји одређени број (не баш велики) људи који живе и мисле театар,

људи који покушавају да се баве истраживањем у најузвишенијем и најплеменитијем смислу, ставарајући непатворену позоришну умјетност. Њихово стваралаштво мора бити препознато чак и онда када финални резултат није најблиставији. Њихову неустрашивост морамо храбрити, јер ћемо без ових лучоноша остати изгубљени у мраку.

На основу претходно описаног умјетничког, организационог, политичког, друштвеног и финансијског окружења фестивалска селекција понајмање има могућност ларпурлартистичког састављања списка представа које ће бањолучка публика имати прилику да гледа профилисаног према естетском избору селектора, већ понајвише представља компромисну еклептику ограничену бројним наведеним условностима.

Као селекторка овогодишњег фестивала одгледала сам 39 представа (уживо и на снимцима) позоришних кућа из Босне и Херцеговине (Република Српска и Федерација БиХ), Србије и Хрватске чије су пријаве благовремено стигле на адресу Народ-

ног позоришта Републике Српске и међу њима направила свој избор.

Иако жанровски различите, од комедије и сатире до трагедије, и неуједначене по умјетничким дометима, све одабране представе јасно се реферишу према садашњем тренутку и мјесту на коме живимо. Мјесто радње свих представа смјештено је на простор Западног Балкана. Једном броју представа инхерентно је савремено живљење док друге кореспондирају са садашњошћу на когнитивном нивоу.

Представе које предлагем за учешће на Театар фесту *Петар Кочић 2016* су:

БЕЛА КАФА Александра Поповића у режији Милана Нешковића,

Народно позориште у Београду

Горка драмска пилула људских судбина у временима када се лако страда, а тешко проналази исправан пут, упакована у лепршави редитељски рукопис, са одличним глумачким

креацијама, представља ванредан театарски урадак за разноврстни аудиторијум чија су очекивања од театра веома хетерогена.

ЧУДОВИШТЕ Браниславе Илић у режији Предрага Штрпца,

Народно позориште *Тоша Јовановић*, Зрењанин

На Егзиперијевом фону зрењанинска представа приповиједа опору причу о одрастању у малограђанском окружењу. Ова динамична иронија о балканском менталитету представља вјешт амалгам духовитих сцена из породичног живота и ксенофобије и бескрупулозности у обрачуна са свима који стану на пут остварењу идеала живљења паланачког духа. Користећи мултимедијалност, редитељ вјешто подвлачи разлику између Потемкиновог лица малограђанског живота и бруталног документаризма његове праве природе.

КАФА И ЦИГАРЕТЕ – ПОЗДРАВ ИЗ БЕОГРАДА, ауторски пројекат Мије Кнежевић, Атеље 212, Београд

Топла, урбана, сентиментална, лепршава, побуна против наметнутих норми живљења. Представа у којој нема ничега превише - ни енергије, ни потребе да говори о актуелним проблемима живљења, ни сукобности, ни снажних дијалога, ни језичке осебујности, ни костима, ни сценографије, али ипак проналази пут до гледалаца својом питком естетиком и аутентичним београдским шармом.

ДУХ КОЈИ ХОДА Дејана Дуковског у режији Александра Поповског,

Српско народно позориште, Нови Сад

Социјално ангажована драма о нашој свакодневици и појединцу који покушавајући да одбрани властиту егзистенцију започиње обрачун са друштвом. Ова представа одише потпуним повјерењем унутар креативног тима, али и потребом да се о понорима људског морала проговори са естетским рафинманом из позиције театарског елитизма. *Дух који хода* представља салонски позив на револуцију и осуду

времена које живимо. Визуелни идентитет овој представи даје динамика модуларне сценографије својом бесконачном мултифункционалношћу.

СУМЊИВО ЛИЦЕ Бранислава Нушића у режији Оливере Ђорђевић, Хрватско народно казалиште, Сијек

Нушићева критика власти настала прије више од једног стољећа преживјела је многе режиме и династије, али није изгубила на својој актуелности. Савремено редитељско читање ове сатире, препознајући вријеме и мјесто на коме се игра, уз помоћ неколицине глумачких бравура, додатну комику гради на квазимултилингвистичности актуелног тренутка.

ЧАРУГА Радослава Павловића у режији Станислава Грујића,

Народно позориште Лесковац, Пулс театар Лазаревац

Романсирана приповијест о легендарном славонском хајдуку Јови Станисављевићу Чаруги. Ова бајковита представа за

Пракса

одрасле и дјецу, поред приче о преступнику која превазилази властито вријеме и прераста у мит говори и о љубави, издаји, партнерству, части, превари, поносу, разочарању...